

Informilo por Interlingvistoj

11-a jaro (tria serio) ISSN 1385-2191 n-ro 37 (2/2001)

Eldonata de Centro de Esploro kaj Dokumentado pri la Monda Lingvo-Problemo
(UEA, Nieuwe Binnenweg 176, NL- 3015 BJ Rotterdam, Nederlando)

Redaktoro: Detlev Blanke, Otto-Nagel-Str. 110, DE-12683 Berlin; tel. +49-30-5412633; fax +49-30-5456742; e-mail:
blanke.gil@berlin.snafu.de

Enhavo

1 Bibliografioj

- 1.1 Wilhelm Ostwald pri la problemo de internacia lingvo (Detlev Blanke)
  - 1.1.1 Verkoj de Ostwald
  - 1.1.2 Tradukaĵoj de Ostwald
  - 1.1.3 Studoj pri la sinteno de Wilhelm Ostwald al la problemo de mondlingvo
- 1.2 Elekta bibliografio: interlingvistiko – planlingvoj – esperantologio (Detlev Blanke)
  - 1.2.1 Monografioj
  - 1.2.2 Periodaj bibliografioj kun interlingvistika materialo
- 1.3 Bibliografio pri la historio de la Esperanto-komunumo (Detlev Blanke)
- 1.4 Bibliografio pri la historio de GDREA (Detlev Blanke)

2 Terminologio

- 2.1 Terminologo aprezita: Forstista fakvortaro kun efiko eksteren
- 2.2 Fervoja terminologo en neesperantista esplorgrupo

3 Nova kajero de Esperantologio – Esperanto Studies (EES)

IpI informas pri interlingvistikaj aktivecoj kaj publicajhoj, inkluzive lingvo-politikaj. La redaktoro nur mencias materialojn, kiujn li ricevis en la originalo au kiel kopion. La bulteno estas bibliografie orientita, tamen ankaŭ publikigas recenzojn, raportojn kaj aliajn materialojn.

En chi tiu kajero vi trovos la enhavtabelojn de kelkaj tre interesaj lingvopolitikaj libroj, bedaurinde precipe germanlingvaj. Kompreneble ne nur en la germana oni verkas pri lingvopolitikaj temoj lige al la Europa Unio. Tiaj libroj ja ankaŭ ekzistas en aliaj lingvoj. Bedaurinde la redaktoro ne estas sufiche informita pri similaj eldonajhoj en la angla, franca, itala k.s. Se li ricevos tiajn librojn, li same informos pri ili.

---

1 Bibliografioj

1.1 Wilhelm Ostwald pri la problemo de internacia lingvo

Detlev Blanke

Kompletige al la materialoj, kiujn pri Wilhelm Ostwald oni trovas en IpI 18/19, p.18 kaj IpI 26, p. 12 –19, ni nun publikigas kiom eble plej kompletan bibliografion pri la verkoj de Wilhelm Ostwald, en kiuj li traktis la problemon de internacia lingvo. Krome troveblas verkoj rilataj al la temo. La bibliografion mi ellaboris laŭ la mendo de la „Wilhelm-Ostwald-Gedenkstätte Großbothen“ æ Grimma (Leipzig, memorejo pri vivo kaj verko de Wilhelm Ostwald, fakte liaj domoj kaj la loĝa areo, kiu konserviĝis kiel unika vivejo de germana sciencisto). La „Gedenkstätte“ preparas la kompletan (se tio entute eblas) bibliografion kiu ankaŭ enhavos sekcion pri liaj verkoj pri la planlingva problemo.

La nuna bibliografio supozeble ne estas kompleta. Ostwald ne nur verkegis, liaj artikoloj kaj aliaj materialoj ankaŭ estis tradukitaj en diversajn lingvojn. Ne eblas spuri æion. Kelklaj titoloj aperis en Ido. Sendube en la gazetaro de Ido ankoraŭ troviĝas artikoloj de Ostwald æi-tie ne registritaj. Estus aparta tasko, tion registri.

La plej multajn titolojn mi povis kontroli. En kelkaj kazoj mi devis fidi al Stojan kaj aldonis la koncernan numeron (ekz. Stojan 5601) aŭ al Carlevaro/Hauptenthal (= BdI):

- Stojan, Petr E. (1973²): Bibliografio de Internacia Lingvo. Kun bibliografia aldono de Reinhard Hauptenthal. Hildesheim-New York: Olms (Represo de la eldono 1929. Genève: Universala Esperanto-Asocio) 561 p.
- Carlevaro, Tazio/ Hauptenthal, Reinhard (1999): Bibliografio di Ido. Bellinzona: Hans Dubois/ Saarbrücken: Edition Iltis, 193 p.

La øis nun plej detalaj superrigardoj pri la agado de Ostwald por la ideo de monda lingvo troviĝas æe Wollenberg (1998a) Blanke (1998;1999) kaj Hansel/Wollenberg (1999).

1.1.1 Verkoj de Ostwald

OSTWALD, Wilhelm (1904a): Die Weltsprache. Stuttgart: Franckh'sche Verlagshandlung, 16 p.

- (1904b): Die Weltsprache. Paris: Kommission für die Einführung einer internationalen Hilfssprache, 16 p.

- (1905): Vsemirnyj jazyk. Petersburg: Vestnik Znaniija (Stojan 1094) (Traduko de Ostwald 1904 a)

- (1906): K otazce jazyka mezinarodniho. Brno: Pres. Strojilo, 8 p. (Traduko de artikolo el „Die Zeit“, nach Stojan 1713)

- (1907a): Die internationale Hilfssprache und das Esperanto. Berlin: Esperanto-Verlag Möller & Borel, 20 p.

- (1907b): Die internationale Hilfssprache: Vortrag(Prelego). En: Westermanns Illustrierte Deutsche Monatshefte (Braunschweig), Nr. 606, p. 914 ks.

- (1907c): Die internationale Hilfssprache. En: Reclams Universum, 23. Jarkol., 7.2.1907, p. 440-443, Leipzig: Philipp Reclam

- (1907d): Ein Friedenswerk. En: „Frankfurter Zeitung“, 4.11.1907

- (1907e): Artikel en: „Daheim“, Nr. 42,p.21 (Stojan 1715)

- (1908): Me?dunarodnyj jazyk. Dva doklada. Moskva: Titov, 32 p.

- (1909a): Recenzo pri: Délégation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale. Paris: Chaix, 11 p. En: „Frankfurter Zeitung“, 3. Januar 1909 (=Stojan 5601)

- (1909b): Die Nomenklaturfrage. En: COUTURAT, Louis/ JESPERSEN, Otto/ LORENZ, Richard/ OSTWALD, Wilhelm/ PFAUNDLER, Leopold (1909): Weltsprache und Wissenschaft – Gedanken über die Einführung der internationalen Hilfssprache in die Wissenschaft. Jena: Gustav Fischer, p. 63-70 , 4+75p.(2-a eldono 1913, VIII + 155 p.)

-La sama kontribuo aperis en la jenaj tradukoj de la supra verko (laŭ Stojan 1099 – 1103; BdI):

-La langue internationale et la science. Considérations sur l'introduction de la langue internationale dans la science. (Trad. Boubier) Paris: Delagrave, 1909, 4+63 p.

-International Language & Science. Considerations on the introduction of an international language into science. (Trad. Donnan). London: Constable, 1910, IV+87 p.

-Me?dunarodnyj jazyk i nauka (Trad.p.?achotin). Odessa, 1910, VI+77 p.

-Värlsdsspr?k och vetenskap.Tankar om införandet af det internationella hjälpsspr?ket i vetenskapen. Stockholm: Jakob Bagges Söners, 4+68 p. 1910

- (1909c): L'aboliso di la ciencial materyalismo. Paris: Chaix, 11 p.

- (1910a): Die Forderung des Tages. VI. Die internationale Hilfssprache, Leipzig: Akademische Verlagsgesellschaft , p. 436 - 511
- (1910b): Pri la kemiala nomizado Teil I - III. En: Progreso, Vol. 3, Nr. 27 (Majo): 129 – 134; Nr. 29 (Julio): 257 – 260; Nr. 34 (Oktoebro): 531 - 537, 34. Paris: Librairie Ch. Delagrave (= Ostwald 1909b, en Ido)
- (1910c): Pri la kemiala nomizado. Originala artikli en Ido. Paris: Delagrave, 16 p. (Kunpresitaŭo de Ostwald 1910b)
- (1910d): Vorwort. En: SCHLOMANN, Alfred (1910): Mashin-Elementi. Ordinara Utensili. München-Berlin: R. Oldenbourg, p. IX-XIV
- (1910e): Prefaco. En: SCHLOMANN, Alfred (1910): Mashin-Elementi. Ordinara Utensili. München-Berlin: R. Oldenbourg, S.III-VIII (Ido-traduko de Ostwald 1910d)
- (1910f): Die Organisation der Welt. Basel, 30 p. (Stojan 6036)
- (1910g): Bilderschrift und Weltsprache. En: „Die Umschau“ (Frankfurt/Leipzig), 14 (1910)27: 523-526 (2. Juli)
- (1911a): Sprache und Verkehr. Leipzig: Akademische Verlagsgesellschaft, 51 p.
- (1911b): Chemische Weltliteratur. En: Zeitschrift für Physikalische Chemie, Stöchiometrie und Verwandtschaftslehre, 76, Nr.1, S.1-20
- (1911c): Pro quo ni esas monisti ? Monista Sundi-Prediko da Wilhelm Ostwald. (Trad. en Ido H. Peus) Dessau: Peus, 13 p.
- (1911d): Wispasaula organizesĉana (Trad. en la litovan Janis Roze). Jelgawâ: A. Stegmanâ, 16 p., (Traduko de Ostwald 1910 f.) (BdI)
- (1911e): La ponto. (Trad. en Ido Otto Liesche). München: Die Brücke, 5 p. (BdI)
- (1911f): Artikolo en: „Berliner Tageblatt“ 31.12.1911 (Kp. Progreso 4(1912) 12(48): 733
- (1912a): Der Energetische Imperativ. 2. Abteilung: Organisation und Internationalismus. Die Weltsprache (p. 199 – 216). Leipzig: Akademische Verlagsgesellschaft
- (1912b): Monistische Sonntagspredigten. Zweite Reihe. Die Sprache I und II (i.a. pri mondolingvo: p. 377-392). Leipzig: Akademische Verlagsgesellschaft
- (1912c): La mondo-formati. I. Por imprimuri . (Trad. en Ido Leopold Pfaundler). München: Die Brücke, 9 p. (BdI)
- (1912d): Mi?dzynarodowy j?zyk pomocniczy a Esperanto. (El la germana en la polan trad. Emil Pfeffer) Warszawa: Gebether & Wolff, 51p.(Traduko de Ostwald 1907)
- (1913a): Monistische Sonntagspredigten. Dritte Reihe. Die Einheit der Sprache (i.a. ankaŭ pri mondlingvo: p. 49-56). Leipzig: Akademische Verlagsgesellschaft
- (1913b): Por Introduco. En: Progreso 6(1913)7 (67):1-2 (Enkonduko al: Colding, Ludwig August: Kelka tezi pri la forci. Paris 1913: Delagrave, 20 p., ankaŭ en: Progreso 1913, agosto)
- (1915): Weltdeutsch. En: Monistische Sonntagspredigten. Nr. 36 (31.10.1915), p. 545-558. Leipzig: Spanersche Buchdruckerei
- (1927): Lebenslinien - eine Selbstbiographie. Dritter Teil: Gross-Bothen und die Welt 1905 – 1927. Kvina aĉapitro: Die Weltsprache (p. 141 -181).Berlin: Klasing
- (1931): Saluti ad progreso. La mondolinguo: un necesajo. En: Progreso, VIII, Nr. 81 (1), S.1-4

1.1.2 Tradukaŭoj de Ostwald

Couturat, Louis (1903): Die internationale Hilfssprache. (A.d. Franz. übers. von W. Ostwald). Berlin: Möller & Borel , 32p. (2 Aufl. 1906) (Stojan 1073)

1.1.3 Studoj pri la sinteno de Wilhelm Ostwald al la problemo de mondlingvo

BAKONY, Stefan (1932): Lasta renkontro kun Ostwald. En: Progreso 9 (1932)89(3): 105 – 106

DOMSCHKE, Jan-Peter /LEWANDROWSKI, Peter (1982): Wilhelm Ostwald – Chemiker, Wissenschaftstheoretiker, Organisator. Ĉapitro: Esperanto oder Ido (p. 100 – 104). Leipzig, Jena, Berlin: Urania-Verlag

BECKER, Ulrich /WOLLENBERG, Fritz (1998, Red.): Eine Sprache für die Wissenschaft. Beiträge und Materialien des Interlinguistik-Kolloquiums für Wilhelm Ostwald am 9. November 1996, an der Humboldt-Universität zu Berlin. Interlinguistische Informationen. Beiheft 3. Berlin: Gesellschaft für Interlinguistik e.V., 120 p.

BLANKE, Detlev (1998): Wilhelm Ostwald, Ido und die Interlinguistik. En: BECKER/ WOLLENBERG 1998, p. 13 – 31.

BLANKE, Detlev (1999): Wilhelm Ostwald, Ido und die Interlinguistik. En: Mitteilungen der Wilhelm-Ostwald-Gesellschaft zu Großbothen e.V., 4 (1999) 1: 32 – 69 (Represo de BLANKE 1998)

CARLEVARO, Tazio (1999): Ostwald: Pioniro di Ido. En: Progreso, Nr. 315 (Januaro-Aprilo), p. 16 (Recenzo pri BECKER/WOLLENBERG 1998)

HANSEL, Karl/ WOLLENBERG, Fritz (1999): Aus dem Briefwechsel Wilhelm Ostwalds zur Einführung einer Weltsprache. En: Mitteilungen der Wilhelm-Ostwald-Gesellschaft zu Großbothen e.V., Sonderheft 6, Großbothen (rearanõita sur la bazo de WOLLENBERG 1998a)

KOESTLER, Arthur (1932): Nekrologo da Prof. Dr. Arthur Koestler. En: Progreso 9 (1932)89(3): 98 –101 (Nekrologo por Ostwald en Ido)

LORSY, Ernst (1932): Che Olda Ostwald. En: Progreso 9 (1932)89(3): 102 – 105

OSTWALD, Grete (1953): Wilhelm Ostwald. Mein Vater. Stuttgart: Berliner Union (Über Weltsprache: p. 72 – 73)

PEUS, Heinrich (1932): Wilhelm Ostwald Mondlingvano. En: Progreso 9 (1932)89(3):101-102 (en Ido)

RODNYI, Nikolaj I./ SOLOWJOW, Juri I. (1977): Wilhelm Ostwald. Biographien hervorragender Naturwissenschaftler, Techniker und Mediziner. Volumen 30. Ĉapitro: Die Weltsprache, (p. 329 – 340), Leipzig: Teubner

WOLLENBERG, Fritz (1997): Ostwalds Wirken im Bereich der Interlinguistik. En: Chemische Technik, 49 (1997)5 (September-Oktober): 263 –264

WOLLENBERG, Fritz (1997): Der Briefwechsel Wilhelm Ostwalds zu interlinguistischen Problemen. En: Mitteilungen der Wilhelm-Ostwald-Gesellschaft zu Großbothen e.V., 2. (1997)2: 26-44

WOLLENBERG, Fritz (1998a): Der Briefwechsel Wilhelm Ostwalds zu interlinguistischen Problemen. En: BECKER/WOLLENBERG 1998,p.32 – 107

WOLLENBERG, Fritz (1998b): Das Interlinguistik-Kolloquium für Wilhelm Ostwald: Einführung – Enkonduko – Introduko. En: Informilo por Interlingvistoj 7(1998) 26(3):16-19; same en: Interlinguistische Informationen 7 (1998) 28 (3): 12 - 15

1.2 Elekta bibliografio: interlingvistiko – planlingvoj – esperantologio

Detlev Blanke

Jen sekvas bibliografio kunmetita por neesperantistoj, kiuj interesias pri interlingvistiko sed ne orientias en la faka literaturo. Esperantaj titoloj pro tio mankas.

1.2.1 Monografioj

- ALBANI, Paolo/BUONAROTTI, Berlinghiero (1994): *Aga magéra difúra. Dizionario delle lingue immaginarie*. Torino: Zanichelli, 478 p.
- BAUSANI, Alessandro (1970): *Geheim- und Universalsprachen*. Stuttgart: Kohlhammer, 175 p.
- BLANKE, Detlev (1985): *Internationale Plansprachen. Eine Einführung*. Berlin: Akademie-Verlag, 408 p.
- COUTURAT, Louis/ LEAU, Léopold (1979): *Histoire de la langue universelle (1903). Les nouvelles langues internationales (1907)*. Hildesheim-New York: Olms 576 + 110 p. (represso)
- DULI?ENKO, Aleksandr (1990): *Me?dunarodnye vspomogatel'nye jazyki*. Tallin: Valgus, 445 p.
- FIEDLER, Sabine (1999): *Plansprache und Phraseologie: Empirische Untersuchungen zu reproduziertem Sprachmaterial im Esperanto*. Frankfurt/M.: Peter Lang, 444 p.
- FORSTER, Peter G. (1982): *The Esperanto Movement. (Contributions to the Sociology of Languages. 32)*. The Hague-Paris-New York: Mouton, 413 p.
- HAUPENTHAL, Reinhard (1976, Hrsg.): *Plansprachen. Beiträge zur Interlinguistik*. Darmstadt: Wiss. Buchgesellschaft, 365 p.
- GLEDHILL, Christopher (2000): *The Grammar of Esperanto. A corpus-based description*. München/ New Castle: Lincom Europa. ISBN 3-89586-217-7, 151 p. (2-a plivastigita eldono)
- JANTON, Pierre (1993b): *Esperanto, Language, Literature, and Community*. Albany: State University of New York Press, 169 p. (tradukis el la franca Humphrey Tonkin, Jane Edwards, Karen Johnson-Weiner, bibliografie pliriægita)
- KNOWLSON, James (1975): *Universal Language Schemes in England and France 1600-1800*. Toronto-Buffalo: University of Toronto Press, 301 p.
- KUZNECOV, Sergej N. (1987): *Teoreti?eskoje osnovy interlingvistiki*. Moskva: Izd. Univ. Dru?by narodov, 207 p.
- LARGE, Andrew (1985): *The Artificial Language Movement*. Oxford: Basil Blackwell, 239 p.
- LINS, Ulrich (1988): *Die gefährliche Sprache. Die Verfolgung der Esperantisten unter Hitler und Stalin*. Gerlingen. Bleicher, 326 p.
- MAAT, Jaap (1999): *Philosophical languages in the seventeenth century: Dalgarno, Wilkins, Leibniz*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, Institute for Logic, Language and Computation, 341 p.
- MATTUSCH, Max Hans-Jürgen (1999): *Vielsprachigkeit: Fluch oder Segen für die Menschheit ? Zu Fragen einer europäischen und globalen Fremdsprachenpolitik*. Frankfurt/Main: Peter Lang, 321 p.
- NUESSEL, Frank (2000): *The Esperanto Language*. New York, Ottawa, Toronto: LEGAS, 153 p.
- PHILIPPE, Benoît (1991): *Sprachwandel bei einer Plansprache am Beispiel des Esperanto*. Konstanz: Hartung-Gorre, 362 p.
- PIRON, Claude (1994): *Le défi des langues: Du gâchis au bon sens*. Paris: Éditions L'Harmattan, 334 p.
- SAKAGUCHI, Alicja (1998): *Interlinguistik. Gegenstand, Ziele, Aufgaben, Methoden*. Frankfurt/M. et al.: Peter Lang, 492 p.
- SCHUBERT, Klaus (1989, Ed.): *Interlinguistics. Aspects of the Science of Planned Languages (Trends in Linguistics. Studies and Monographs 42, hrsg. v. Werner Winter)*. Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 348 p.
- STOJAN, Petr E. (1929/1973): *Bibliografio de Internacia Lingvo*. Hildesheim-New York: Olms, (represso de la eldono de 1929) 561 p.

-STOCKER, Frank (1996): Wer spricht Esperanto ? Kiu parolas Esperanton ? Analyse der Esperanto-Bewegung in Deutschland unter soziodemographischen, verbandspolitischen und soziokulturellen Aspekten. München: LINCOM Europa, 150p.(zweisprachig)

-STRASSER, Gerhard (1988): Lingua Universalis. Kryptologie und Theorie der Universal Sprachen im 16. Und 17. Jahrhundert (Wolfenbütteler Forschungen, Bd. 38). Wiesbaden: Harrassowitz, 291 p.

-SYMOENS, Edward (1989): Bibliografio de universitataj kaj altlernejaj diplomverkoj, disertacioj kaj tezoj pri Esperanto kaj interlingvistiko. Bibliographie: Thèses et dissertations universitaires ou d' instituts supérieurs sur l'espéranto et l'interlinguistique. Dissertations and theses on Esperanto and interlinguistics: A bibliography. Rotterdam: Universala Esperanto Asocio, 160 p.

-SZERDAHELYI, István (1977): Bábelről a világnyelvig. Budapest: Gondolat, 414 p.

-TONKIN, Humphrey/FETTES, Mark (1996): Esperanto Studies: An Overview. Esperanto Document 43a, Rotterdam: Universala Esperanto-Asocio, 16p.

-TONKIN, Humphrey (1997, Ed.): Esperanto, Interlinguistics, and Planned Language. Lanham-New York-Oxford: University Press of America/ Rotterdam-Hartford: Center for Research and Documentation on World Language Problems, 232 p.

-WELLS, John C. (1987): Linguistische Aspekte der Plansprache Esperanto (El Esperanto trad. Günther Becker), Saarbrücken: Saarländischer Esperanto-Bund, 101 p.

-WÜSTER, Eugen (1970): Internationale Sprachnormung in der Technik. 3-a kompletigita eldono. Bonn: Bouvier, 507 p.

1.2.2 Periodaj bibliografioj kun interlingvistika materialo

- The Modern Language Association of America: MLA. International Bibliography of Books and Articles on the Modern Languages and Literatures. New York: MLA (Æapitro: Auxiliary languages. International languages.)

- Bibliography of Linguistic Literature (BLL), Frankfurt: Klostermann (Æapitro: Plansprachen/Artificial languages)

- Bibliographie linguistique de l'année...et complément des années précédentes. Ed. Comité International Permanent des Linguistes. Utrecht: Spectrum (Æapitro: Interlinguistics [planned languages] – Interlinguistique [langues planifiées])

- "Interlinguistische Informationen", eldonata de Gesellschaft für Interlinguistik e.V. (GIL) Berlin: GIL

- "Informilo por Interlingvistoj", eld. de Centro de Esploro kaj Dokumentado pri la Monda Lingvo-Problemo, CED, Rotterdam: Universala Esperanto-Asocio

1.3 Bibliografio pri la historio de la Esperanto-komunumo

Detlev Blanke

La sekva bibliografio ne estas kompleta. Øi tamen povas esti kerno por kompletigoj.

La bibliografio entenas materialojn pri la historio de la movado øenerale, pri internaciaj organizaøoj, landaj asocioj, regionoj ktp. Ankaý troviøas en øi materialoj pri kulturhistoriaj temoj, pri personoj k.a. Eblus ordigi la bibliografion laý diversaj øapitroj.

Ada (=Atanasov D. Atanasov), 1925: Rememoroj de esperantisto. Tatar Pazarøik: Dimitar Tuøarov, 85p.

Adam, Z. (=Adam Zakrzewski)1913: Historio de Esperanto 1887-1912. Varsovio: Gebethner & Wolff, 114p. (represo 1979, Varsovio: Pola Esperanto-Asocio, 8+114 p.)

Arnaudov,Petko(1996):85 jaroj Esperanto-Societo en Pazarøik.Pazarøik:Esperanto-Societo,,Radio“,16 p.

- Amouroux, Jean/Lloancy, Marie-Thérèse/Lloancy, Robert (1985): Histoire du mouvement espérantiste en Roussillon. Prades: Conflent, 114 p.
- Banet-Fornalowa, Zofia (1993a): Polaj aktoroj kaj Esperanto-Teatro. Eldonis Conzeth Mettmann, 108 p.
- (1993b): Universalaj Kongresoj kaj Esperanto-Teatro. Eldonis Conzeth Mettmann, 36 p.
- (1993c): Skize pri Esperanto-Teatro. Hrsg. von Conzeth Mettmann, 88 p.
- (1999): Historio de Esperanto-movado en Bjalistoko. Slidniko: Fondumo „edmund & yvonne privat, 179 p.
- (2000): La familio Zamenhof. La Chaux-de-Fonds, 224 p.
- Barna, Zoltán(1986): La laborista Esperanto-movado en Hungario (1913-1934). Budapest: Hungara Esperanto-Asocio, 184 p.
- (Bartelmes, Norbert kaj aliaj),1953: Historio de S.A.T. 1921-1952. Paris: SAT, 152 p.
- (Bartelmes,Norbert kai aliaj),1982: Historio de S.A.T. 1953-1981. Paris: SAT, 33 p.
- Blanke, Detlev (1993a):Auswahlbibliographie zur Erforschung der Geschichte der Arbeiter-Esperanto-Bewegung. Elekta bibliografio pri esploroj pri la historio de la laborista Esperanto-movado. En: Noltenius 1993, p. 92-101
- (1996): Zur bisherigen Geschichtsschreibung über den Deutschen Arbeiter-Esperanto-Bund. En: Kolbe 1996, Teil I, S.3-6. Einige weitere Ergebnisse der Historiographie über den AEB seit 1990. En: Kolbe 1996, Teil II, p. 4-5.
- Borsboom, Edward (1976): Vivo de Lanti. Parizo: SAT, 273 p.
- Botella, Marco Antonio (1983): Kroniko el la historio de "Frateco" 1908-1983. Zaragoza: Botella, 81p.
- (1987): Analoj de la esperanto-movado en Hispanujo. Unua volumo: 1887-1953. Dua volumo: 1954-1987. Zaragoza: Botella, I:1-384, II: 385-780.
- Boulton, Marjorie (1960): Zamenhof: Creator of Esperanto. London: Routledge/Kegan, 233 p.
- (1962): Zamenhof: A?toro de Esperanto. La Laguna: J. Régulo, 265 p.
- Bron?tein, Mikaelo (1993): Oni ne pafas en Jamburg. Moskvo: Impeto, 135 p.
- (1998): Legendoj pri SEJM. Moskvo: Impeto, 112 p.
- Centassi, René/ Masson, Henri (1995): L'homme qui a défié Babel. Ludwik Lejzer Zamenhof. Paris: Ramsay, 399 p.
- Cherpillod, André (1997): L. L. Zamenhof: datoj, faktoj, lokoj. Courgenard: Autor, 32 p.
- (2000): Gaston Waringhien. 1901 – 1991, heroldo de la internacia lingvo. – héraut de la langue internationale. Courgenard: Aýtoro, 80 p. (en Esperanto kaj la franca)
- Cibulevskij, Dmitrij M. (1999): Kurta historio de E-movado en ?arkiv. ?arkiv: Aýtoro, 84 p.
- Courtinat, Léon (1964): Historio de Esperanto. Vol. I: 1887-1913. Bellerive-sur-Allier: Courtinat, 396 p..
- (1965): Historio de Esperanto. Vol. II: 1914-33. Bellerive-sur-Allier: Courtinat, p. 397-816
- (1966): Historio de Esperanto. Vol. III: 1934-1960. Bellerive-sur-Allier: Courtinat, p. 817-1332
- Csiszar, Ada (1994): In Memoriam Dr. Kalocsay Kálmán. Budapest: Hungara Esperanto-Asocio, 100 p.
- Dratwer, Isaj (1980): Lidja Zamenhof. Vivo kaj agado. Antverpeno/La Laguna: tk /Stafeto, 112 p.

- Drezen, Ernest (1929): Zamenhof. Leipzig: SAT, 49p. (Represo de Oosaka: Pirato, 1970; 49p. en Detlev Blanke: Socipolitikaj aspektoj de la Esperanto-movado, Budapest: HEA, 1978 kaj 1986, p.125-165)
- (1931): Analiza historio de la Esperanto-movado. Leipzig: EKRELO, 95p. (represo Kioto: Omnibuso 1972)
- Esperanto-Gesellschaft Frankfurt am Main e.V. (1984): 80 Jahre Esperanto-Gesellschaft Frankfurt am Main e.V, 32 p.
- Forster, Peter G. (1982): The Esperanto movement. Den Haag-Paris-New York: Mouton, 14+413 p.
- Giessner, Johannes (1999): Internacia Fervoja Esperanto-Federacio. Historio. Kompletiga Suplemento pri la jaroj 1984 – 1999. Kiel: DEFA kaj Eldonejo Esperanto-CD, 48 p.
- Gilbert, William k.a. (1978): Koncize pri MEM 1953-1978. Praha: MEM, 24 p.
- Gjivoje, Marinko (1978): Historio de la Esperanto-movado en Jugoslavio. Dua kompletigita eldono. Zagreb: Vo?o, 94 p.
- Glier, Willi/ Weißbach, Willy/ Müller, Alfred/ Conrad, Max (1976): Zur Geschichte der Arbeiter-Esperanto-Bewegung im Bezirk Erzgebirge-Vogtland (1907-1933), Karl-Marx-Stadt: Kulturbund der DDR, Bezirksleitung, 39 p.
- Golden, Bernard (1995): Ne tralegi, sed tralerni. (Bibliografio de priesperanta historiografio).In: Literatura Foiro, 26(1995) n-ro 156 (a?gusto), p.180-185
- Gorov, ?risto/ Papazov, Dimitr (1982): Skizoj pri la historio de bulgara Esperanto-movado. Sofio: Bulgara Esperantista Asocio, 128 p.
- Harry, Ralph (1994): Aventuroj en Esperantujo. Mataville: Libroservo de la A?stralia Esperanto-Asocio, 82 p.
- Heller, Wendy (1985):The life of Lidia Zamenhof daughter of Esperanto. Oxford: George Ronald, 260 p.
- Hoog de, H.A. (1964): Nia historio.K.E.L.I., Kristana Esperantista Ligo Internacia de 1911-1961. Amsterdam: KELI, 159 p.
- Holmes, Harry (1981): Historio de la Londona Esperanto-Klubo 1903-1978. Londono: Londona Esperanto-Klubo, 131 p.
- Ito, E./ Esumi N./ Nakamura, T. (1973): Kvindek jaroj de Esperanto en Oomoto 1923-1972. Kameoka: Esperanto-Propaganda Asocio, 90 p.
- Jakob, Hans (1933): Universala Esperanto-Asocio 1908-1933. Historia skizo. Genève: UEA, 110 p.
- (1995): Servisto de l'ideo. 50 jaroj ?e Universala Esperanto-Asocio 1908-1958. Eld. kaj enkondukis Mark Fettes. Antverpeno: Flandra Esperanto-Ligo, 120 p.
- Jankova-Boja?ieva, Maria T. (1983): La bulgara revolucia Esperanto-gazetaro dum la periodo 1929-1934. Sofio: Bulgara Esperanto-Asocio, 78 p.
- Jung, Teo (1979): ?iu - ?iun. Sep jardekojn en la Esperanto-movado. Rememora?oj de 86-jara optimisto. Antverpeno/La Laguna: tk/Stafeto, 338 p.
- Kamaryt, Stanislav (1983): Historio de la Esperanto-movado en ?e?oslovakio. Iom da historio kaj iom da rememoroj. Praha: ?e?a Esperanto-Asocio, 251 p.
- Kim, Sam-Su (1976): Historio de Esperanto-Movado en Koreujo (1909-1975). Seul: Sukmjong Virina Universitato, 473 p.
- King, W.H. (1973): Esperanto en New Zealand. Wellington: NZEA, 332 p.
- Klehr, Benno (1994): 90 jaroj Esperanto en Hamburg. 1904-1994. Hamburg: Esperanto-Hamburg, 34 p.
- Kolbe, Ino (1996): Zur Geschichte des Deutschen Arbeiter-Esperanto-Bundes in Leipzig (Westsachsen). Teil I und II. Von den Anfängen bis zum Verbot 1933. Teil I : Von den Anfängen bis zum "Völkerspiegel" (1924), 64 + VIII S; Teil II: 1925-zum Verbot (1933). Eine kommentierte Dokumentation. Herausgegeben, kommentiert und bearbeitet von Detlev Blanke. 135+24 p.
- Kuse, Ralf (1995): Esperanto-Chronik Schwerin. Schwerin: Esperanto-Klub, 104 p.

- Ledon, Gilbert R. (1997): Analoj de EASP. Esperanto-Asocio de San-Paýlo. 1937 –1997. 60 jarojn sub steloflagrado. San-Paýlo: Aýtoro, 71 p.
- Lentaigne, L. (1997): Parolas veterano. Beauville: Amika Esperanto-Rondo, 24 p.
- Lins, Ulrich (1988a): Die gefährliche Sprache. Die Verfolgung der Esperantisten unter Hitler und Stalin. Gerlingen: Bleicher, 326 p.
- (1988b): La danĝera lingvo. Studo pri la persekutoj kontraŭ Esperanto. Gerlingen: Bleicher, 546p. (dua eldono, Moskva: Progreso, 1990 568 p., kun postparoloj de Detlev Blanke kaj Sergej N. Kuznecov)
- (1988c): La direkto de historiaj studoj pri la Esperanto-movado. En: ?oli?, Senad (1988, Eld.): Sociaj aspektoj de la Esperanto-movado. Sarajevo: Savez za esperanto BiH, p. 47-52 (same en Informilo por Interlingvistoj 2/1987(14), S.2-6)
- Ludovikito (=Itô Kanzi, 1982): Senlegenda biografio de L. L. Zamenhof. PVZ, Kromkajero 1, Kioto: Ludovikito, 303 p.
- (1987): Ludovikologiaj biografietoj. PVZ, kromkajero 3, Kioto: Ludovikito, 335 p.
- (1998): Historieto de Esperanto. Tokio: Libroteko Tokio, 467 p.
- Maimon, N.Z. (1978): La kaŝita vivo de Zamenhof. Tokio: Japana Esperanto-Instituto, 214 p.
- Martinov, Dimo (1998): Nikola Aleksiev. Biobibliografio. Sofio: Fondaĵo Socio kaj Esperanto, 40 S.
- Merchant, John (1925): Joseph Rhodes kaj la fruaj tagoj de Esperanto en Anglujo. Yorkshire: Federacio Esperantista, 140 p.
- Miyamoto, Masao (1977): Historieto de la japana Esperanto-movado. Tria reviziita eldono (mit einem Personenindex von Jürgen Hamann). Osaka: KLEG, 130 p.
- Nobes, Arthur (1983): Historio de la Brita Laborista Esperanto-Asocio kaj Internacio de Proleta Esperantistaro. Rochester, Kent: Nobes, 24 p.
- Noltenius, Rainer (1993, Eld.): Den Arbeitern aller Länder eine Sprache! Illustrierte Geschichte der Arbeiter-Esperanto-Bewegung. Al la laboristoj en ĉiuj landoj unu lingvon! Ilustrita historio de la Laborista Esperanto-Movado. Informationen 37/93. Katalog zur Ausstellung des Fritz-Hüser-Instituts Dortmund. Dortmund: Fritz-Hüser-Institut für deutsche und ausländische Arbeiter-Literatur, 113p. (germane kaj en Esperanto)
- Ojala, Jaan (2000): Enciklopedio pri la Estona Esperanto-movado. Tallin: Esperanto-Asocio de Estonio
- Paech, Karl-Ernst (1991): 100 jarojn Esperanto en Munkeno. München: Munkena Esperanto-Klubo, 64 p.
- Papazov, Dimitr (1983): Revuo „Balkana Esperantisto“. Tribuno kaj organizanto de laboristaj esperantistoj en Bulgario (1929 – 1931). Sofio: Bulgara Esperantista Asocio, 85 p.
- Privat, Edmond (1920/1977): Vivo de Zamenhof, 5-a eldono, Orelia: The Esperanto Publishing Company, 133 p.
- (1923): Historio de la lingvo Esperanto. I: Deveno kaj komenco, 1887-1900. Den Haag: Internacia Esperanto-Instituto, 74 p.
- Privat, Edmond (1927): Historio de la lingvo Esperanto. II: La movado 1900-1927. Leipzig: Ferdinand Hirt, 199 p.
- Ross, Ray (1985): Esperanto en Aýstralio 1905-1985. Historio de A.E.A. Brisbane: Ross, 117 p.
- Saĝarov, Aleksandr (1993): Rememoroj de centprocenta esperantisto. Moskvo: Impeto, 198 p.
- Samodaj, Vladimir (1999): Ne nur legendoj, ne nur pri SEJM. Homoj kaj epizodoj. Moskvo: Impeto, 175p.
- Schwarz, Adolf (1992): Survoje al Internacio de Proleta Esperantistaro. Faktoj, dokumentoj, rememoroj. Sofio: Pres-Esperanto, 223 p.

Smidéliusz, Katalin (1995): Memorlibro oma?e al Andreo Cseh okazze de lia 100-jara naski?datreveno. Szombathely: Smidéliusz, 128 p.

Stettler, Edv. (1928): Hector Hodler. Lia vivo kaj lia verko 1887-1920. Genève: UEA, 168 p.

St?p-Bowitz, Carl (1996): La Esperanto-movado. Historio, organizo, amplekso. 2-a reviziita kaj kompletigita eldono. Oslo: Esperantoforlaget, 93 p.

Thorsen, Poul (1996): Babile kun mi mem. Braband: Beletra, 105 p.

Vedrine, André (1983): L' espéranto et le mouvement espérantiste à Lyon des origines à 1950. Lyon: Centre Esperanto de la Région de Lyon, 99 p.

Wajsblum, Marek (1968): Historio de la Fervojsista Esperanto-Movado 1908-1968. Amsterdam: IFEF, 40 p.

Wollenberg, Fritz (1993): El la historio de la Esperanto-movado en Berlin. Unua parto: 1903-1918. Berlin: Esperanto-Liga Berlin, 77 p.

1.4 Bibliografio pri la historio de GDREA

Detlev Blanke

Se iu fenomeno nur ekzistis limigitan tempon, tio por historiistoj havas la avantaøon, ke ili povas priskribi difinitan tempokvanton.

La Esperanto-organizaáo de GDR (GDR-Esperanto-Asocio) ekzistis de 1965 øis 1991.

En la jaro 1997 fondiøis esplorgrupo, kiu planas komune prepari libron pri la organizaáo. Kompreneble antaýe estas necesaj diversaj esploroj, materialkolektado, preparado de dokumentoj ktp. Jam aperis ne neglektinda diversspeca materialo, pri kio informas jena bibliografio:

Beau, Rolf (1999a): Esperanto in Leipzig und Umgebung. 1945 – 1991 (Redaktionelle Mitarbeit: Ino Kolbe. Grafische Gestaltung: Joachim Schulze). Heft 1: Chronologie der Zeitabschnitte. Leipzig: Deutscher Esperanto-Bund. Landesverband Sachsen, 195 p.+ IV

- (1999b): Esperanto in Leipzig und Umgebung. 1945 – 1991 (Redaktionelle Mitarbeit: Ino Kolbe. Grafische Gestaltung: Joachim Schulze). Heft 2: Veranstaltungen. Leipzig: Deutscher Esperanto-Bund. Landesverband Sachsen, 236 p.+ IV

- (1999c): Esperanto in Leipzig und Umgebung. 1945 – 1991 (Redaktionelle Mitarbeit: Ino Kolbe. Grafische Gestaltung: Joachim Schulze). Heft 3: Gruppenarbeit. Leipzig: Deutscher Esperanto-Bund. Landesverband Sachsen, 225 p.+ V

- (1999d): Esperanto in Leipzig und Umgebung. 1945 – 1991 (Redaktionelle Mitarbeit: Ino Kolbe. Grafische Gestaltung: Joachim Schulze). Heft 4: Öffentlichkeitsarbeit. Leipzig: Deutscher Esperanto-Bund. Landesverband Sachsen, 187 p.+ V

- (2000): Esperanto in Leipzig und Umgebung. 1945 – 1991 (Redaktionelle Mitarbeit: Ino Kolbe. Grafische Gestaltung: Joachim Schulze). Hefte 5/6: Fotos und Anlagen, 44, 98, VI, 32 p.

- (2001): Zur Arbeit der Fachgruppe Post. En: AGG-Rundbrief 9 (1/2001), p. 7-9

Becker, Ulrich (1998): Einige Bemerkungen zu den Erfahrungen bei der Nutzung von Esperanto-Fernkursen. En: Esperanto aktuell 17, Nr. 5, p.13 – 14, ankaý en: AGG-Rundbrief 8 (3/2000), p. 8-10

- (1999): La æiutaga vivo de GDR-esperantisto. En: Esperanto aktuell, 7/1999, p.16-17 (respondo al Sikosek 1999b, ankaý en: AGG-Rundbrief 6 (1/2000), p. 33-34

Bendias, Torsten (1998): Zu den Möglichkeiten quantifizierender Textanalysen für historische Fragestellungen. En: AGG-Rundbrief 3/1/98), p.25-40

- (1999a): „El la vivo de GDR“. der esperantist (1965 bis 1990). En: Barck, Simone/ Langermann, Martina/ Lokatis, Siegfried (Hrsg., 1999): Zwischen „Mosaik“ und „Einheit“. Zeit-schriften in der DDR. Berlin: Ch. Links Verlag, p. 202 –

- (1999b): Grundkonzept der Arbeit: „Geschichte der Esperanto-Jugend der DDR“ (Skizze). En: AGG-Rundbrief 3 (1/98), p.6 – 9
- Bindmann, Dirk (1999): „ GDR kaj esperanto“. Sikoseka senmitigo. En: Esperanto aktuell 3/1999, S. 13 + 15 , respondo al Sikosek 1999b, (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 6(1/2000), p.31-32)
- Blanke, Detlev (1990a): El la GDR-eldonoj de „Paco“ 1966 – 1989. En: der esperantist 26 (1990), Nr. 162 (4/1990), p.90-93, ankaŭ en: Kolbe 1998
- (1990b): „der esperantist“ 1965 – 1989. La plej gravaj kontribuoj kaj materialoj. En: der esperantist 26 (1990), Nr. 163 (5/1990), p.97 – 109. Kompletigo en: de Nr. 164 (6/1990), p.138-139, ankaŭ en: Kolbe 1998
- (1990c): Interlinguistik in der DDR. Eine Bilanz. En: der esperantist 26 (1990), Nr. 163 (5/1990), p.110-117 (ankaŭ en: Interlinguistische Informationen 37 (4/2000))
- (1990d): Pri Esperanto en GDR 1945 – 1990. Skizo de la historio de GDREA. En: der esperantist, 26, Nr. 164 (6/1990), p.121 –137
- (1991a): Landa agado: Adiaŭ, GDR! En: Esperanto, 84, n-roj 1 (p. 10. – 11), 2 (p. 24 – 25). Baziøas je Blanke 1990d.
- (1991b): Skizze der Geschichte des Esperanto-Verbandes in der Deutschen Demokratischen Republik. (Aus dem Esperanto ins Deutsche übertragen von Ino Kolbe). Berlin: Esperanto-Verband im Kulturbund e.V., 62 p.
- (1993b): Ĉu horo nul' de la æda-germana kunlaboro ? En: Esperanto aktuell 12(1993)4, p. 3-4
- (1999a): Fuþe pri Esperanto en GDR. En: La Ondo de Esperanto 4/1999, p.8, respondo al Sikosek 1999a (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 6(1/2000), p. 28)
- (1999b): 1965 – 1990: Esperanto in der DDR. En: Esperanto aktuell, 4- 5/1999, p.15-16, (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 8(3/2000), p.11-12)
- (1999c): False picture. En: Weekly worker, Nr. 275, February 1999. Respondo al Keable 1999
- (2000a): Erst verfolgt und dann gefördert: Zur Sprache Esperanto in der DDR und zu ihren Beziehungen zur Philatelie. En: Club-Journal. Berichte und Informationen des Philatelisten-Clubs Berlin-Mitte mit der ArGe "DDR-Spezial", 20/ Juli 2000, p.39 – 43
- (2000b): Ĉiam pli abunda materialo pri la historio de GDREA. En: Esperanto aktuell 18 (2000) 4, p.10 (Recenzo pri Beau 1999a-d; 2000; ankaŭ en: AGG-Rundbrief 9[1/2001], p.5)
- (2000c): Esperanto in Mecklenburg und Vorpommern. En: Esperanto aktuell 18 (2000) 4, p.11 (Recenzo pri Kuse 1999; ankaŭ en: AGG-Rundbrief 9[1/2001], p.6)
- (2001a): Die Esperantisten im Kulturbund. En: Heterogenität und Konsistenz. Zur Herausbildung und Entwicklung des Kulturbundes in der DDR. Pankower Vorträge, Heft 30, Berlin: „Helle Panke“ e.V., p.67 – 72 (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 10 [2/2001], p.2-7)
- (2001b): Für eine Geschichte des Kulturbundes – Die Bemühungen der Esperantisten. En: Kulturbund news, (Berlin: Kulturring e.V.) 11(2001)1, p.6-8 (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 10 [2/2001], S. 8-10)
- Borgwardt, Hans-Joachim (1992): Zwischen Verbot und Mißtrauen. Die Esperanto-Bewegung in Vorpommern zu DDR-Zeiten. En: Esperanto aktuell 11 (1992), p.12-13
- Burmeister, Rudolf (2000): Esperanto-Philatelie in der DDR. En: AGG-Rundbrief 7 (2/2000), p.16-31
- Dahlenburg, Till (1999a): Wir schreiben unsere Geschichte! Gedanken zur Niederschrift. En: AGG-Rundbrief 3 (1/98), p.4-5
- (1999b): Esperanto als Unterrichtsgegenstand. En: AGG-Rundbrief 5 (2/99), p.3 – 13

Herold, Gerda (1997/98): Mia vivo kun kaj por Esperanto. En: Voĉo el Turingujo (Erfurt)

Karbe, Norbert (1996): SED-bonzoj en GDREA. Travivaĵoj de aktiva Esperantisto en iama GDR. En: Voĉo el Turingujo, p.5, 11

Keable, Stan (1999): Esperanto. Hurrican of persecutions. En: Weekly Worker, Nr. 272, January 21

Knöschke, Linde (1999): Analyse der Anmeldebögen zu den Zentralen Konferenzen von 1970 – 1978. En: AGG-Rundbrief 5 (2/99), p.13 – 14

Knöschke, Linde/Kolbe, Ino (1997): "der esperantist" 1 (1965) – 164 (1990). Register. Teil I. (Redaktion und Einleitung: Detlev Blanke) Berlin: Gesellschaft für Interlinguistik e.V. (GIL), 1997, 120 p.

Kolbe, Ino (1998): "der esperantist" 1 (1965) – 164 (1990). Register Teil II. (Redaktion und Einleitung: Detlev Blanke), Berlin: Arbeitsgruppe Geschichte des Esperanto-Verbandes der DDR, 120 p.(en ĉi: Blanke 1990a + b)

Kuse, Ralf (1995): Esperanto-Chronik Schwerin. Schwerin: Esperanto-Klub Schwerin, 104 p., ill.

Kuse, Ralf (1999): Esperanto in Mecklenburg und Vorpommern. Eine Chronik 1905 –1998. Fakten – Daten – Namen. Kiel: Eldonejo Esperanto CD, ISBN 3-924409-04-8, 328 S., ill.
(Krome 4 vidvendoj: Teil 1: 1905 – 1944; Teil 2: 1945 – 1989; Teil 3: 1990-1998; Teil 4: 1905-1998; CD kun la libro kaj partoj de la vidbendoj)

Linke, Siegfried (2000): Torsten Bendias: „El la vivo de GDR. ‚der esperantist‘ (1965-1990.“: recenzo pri Bendias 1999a). En: Esperanto aktuell, 19, Nr. 2, p.11-13 (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 8 (3/2000), p.3-7)

Ludewig, Monika (2001): Esperanto an Volkshochschulen - Beispiel Berlin. En: AGG-Rundbrief 9[1/2001], p. 9-10

Meinel, Achim (2001): Fakgrupo Fervojistoj-Esperantistoj de Deutsche Reichsbahn (FFE-DR). En: AGG-Rundbrief 9[1/2001], p.12-14

Pfennig, Werner/ Raabe, Eckart/ Raabe, Thomas (1998): 20 jaroj SEFT. Kroniko 1978 – 1997, 142 p, 16 p. Fotos (Manuskripto)

Pfennig, Werner (1999): Pri niaj eraroj kaj misdecidoj ni jam diskutis. En: Ondo de Esperanto, 4/1999, p. 9, respondo al Sikosek 1999a (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 6(1/2000), p. 27)

- (2001): Position und Rolle des Esperanto im Kulturbund aus der Sicht des Bezirkes Neubrandenburg. En: AGG-Rundbrief 10 (2/2001), p.16- 28

Sikosek, Marcus (1999a): GDR kaj Esperanto. En: La Ondo de Esperanto, 2/1999, p.10 (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 5(2/1999), p.18)

- (1999b): GDR kaj Esperanto. En: Esperanto aktuell, 2/1999, p.8-9 (ankaŭ en: AGG-Rundbrief 6(1/2000), S.29-30)

Sipos, Janos (1999): Nia Patrujo. En: AGG-Rundbrief 4(1/99), p.10-12

---

2 Terminologio

2.1 Terminologio aprezita: Forstista fakvortaro kun efiko eksteren

La 6-an de oktobro 2000 en la monde konata Forstista Altlernejo Eberswalde ĉe Berlin (kie oni instruas la forsto-scienccon ekde 1830) okazis sciencista honora kolokvo kun 6 prelegoj. Ĝi estis dediĉita al la gvidanto de la teamo de la multlingva forsta fakvortaro kun la latina nomo "Lexicon silvestre", d-ro Karl-Hermann Simon, kiu festis sian 70-an naskiĝtagon la 30a-n de septembro.

D-ro Simon, tion montris la kolokvo, faris kelkajn gravajn kontribuojn al la evoluigo de la forsto-scienco. Sed dum la lasta tempo li aparte konatiĝis kiel faka leksikografo. Dum preskaŭ du jardekoj da celkonscia laboro li kreis kun sia teamo la menciitan forstistan fakvortaron.

La unua parto øis nun aperis en 10 lingvoj (Esperanto, angla, æeða, franca, germana, kroata, latva, pola, rumana, turka), la dua en la germana, franca, Esperanto kaj la æeða, la tria øis nun en la germana kaj en Esperanto kaj la kvara parto en Esperanto kaj la germana. Alilingvaj eldonoj por æiuj kvar partoj estas preparataj.

La unulingvaj vortaroj, tute laý la ekkonoj de la terminologia scienco, fondita de Eugen Wüster, baziøas je sistemo kaj difinoj de la nocioj. La laýsisteman ordigon kompletigas indekso, kreskanta de parto al parto. La baza difina lingvo estas Esperanto. La nocioj en la vortaroj estas interretigitaj per nokiaj numeroj kaj tiel ebligas multflankan praktikan uzadon de la unuopaj volumoj. Entute nun estas prilaboritaj 4000 terminoj. Pliaj sekvos.

Kunlaboris en la unua fazo nur esperantistoj, poste aldoniøis konsiderinda nombro da neesperantistoj. Krom en Esperanto, la (æefa) laborlingvo, la bulteno de la "Subtena societo Lexicon Silvestre" ankaý aperas en la germana, angla kaj franca. Hodiaý al la teamo apartenas pli ol 100 kunlaborantoj el kune æirkaý 20 gepatraj lingvoj.

Ne detaligante la strukturon de la vortaroj (pri tio aperis kelkaj studoj) mi atentigas, ke la teamo æirkaý Karl-Hermann Simon faris tiom modelan laboron, ke al la honora kolokvo ankaý venis la kunordigantino pri terminologiaj aferoj de la Internacia Asocio de Forstfakaj Esplorinstitutoj (International Union of Forestry Research Organizations, IUFRO), s-ino Renate Prüller el Vieno. Evidente IUFRO ekkomprenis, ke la teamo de d-ro Simon kreis vortaron, kiu estas kvalite supera al multaj aliaj. Pro tio d-ro Simon estis distingita de IUFRO per „rekona dokumento „ (certificate of appreciation) por la „longe kontinuaj klopodoj kaj sinengaøoj por la forstista terminologio“ (long-lasting efforts and engagements in forest terminology). Tiun distingon ricevas institucioj ekster IUFRO. Jare øenerale ne ekzistas pli ol 10 distingitoj.

La signifon de la laboro pri Lexicon silvestre siatempe ankaý komprenis Infoterm kaj TermNet, kiam ili aparte invitis Karl-Hermann Simon por partopreni per prelego la konferencon ProCom en la jaro 1998, omaøe al Eugen Wüster, okaze de lia centjariøo (kp. la raporton en IpI 26).

La vortara laboro de la forstistoj do fariøis tre lerta kaj nereкта atentigo pri la kvalitoj de Esperanto kiel faklingvo. Interesatoj povas informiøi pri la volumoj kaj ilin mendi æe khsimon@fh-eberswalde.de
Detlev Blanke

2.2. Fervojista terminologio en neesperantista esplorgupo

Kiel konate la fervojistoj-esperantistoj i.a. faradas tre celkonscian terminologian laboron. Aperis la esperanta parto de la oficiala UIC Railway Dictionary kun 14 lingvoj en apartaj volumoj (UIC: Union Internationale des Chemins de fer. Internacia Unio de Fervojoj).

Al la terminologoj ankaý apartenas d-ro Heinz Hoffmann el Radebeul (æe Dresden), kiu pro sia fakeco estas alvokita al la terminologia komisiono de UIC, MT 40 (øeneralaj nocioj pri fervojaj veturiloj), kiu kunsidas en Parizo. Li jam partoprenis kelkajn kunsidojn, kie la spertoj de la esperantistaj terminologoj estis atente aýskultitaj. Kontaktoj al Heinz Hoffmann: IFEFF.B90GR-mei@t-online.de

---

3 Nova kajero de Esperantologio – Esperanto Studies (EES)

La kajero 2 de EES enhavas jenajn kontribuojn:

- Christer Kiselman: Salutvorto de la redaktoro
  - Christer Kiselman: A word from the Editor
  - Heidi Goes: La Esperanto-movado en Tanzanio kaj Togolando
  - David Pardue: Uma só língua, uma só bandeira, um só pastor (Spiritism and Esperanto in Brazil)
  - Walter Zelazny: Les idées sociales et religieuses suscitées par le phénomène des langues dites artificielles (aspect interlinguistique et social)
  - Liu Haitao: Gramatiko naskiøas el tekstaro. Recenzo de verko de Christopher Gledhill
  - Ebbe Vilborg: Aperis ampleksa vortaro esperanta-germana. Recenzo de vortaro de Erich-Dieter Krause
  - Liu Haitao: Creoles or planned languages: which have the simpler grammar? Review of the doctoral dissertation of Anett Heil
  - Till Dahlenburg: Phraseologie unter der Lupe. Rezension der Habilitationsschrift von Sabine Fiedler
-

[Informilo por Interlingvistoj](#)

[Esperantologio kaj Interlingvistiko](#)

[Centro de Esploro kaj Dokumentado](#)

Sendu demandojn au komentojn al [Mark Fettes](#).